

JANUŠKA GOSTENČNIK

<https://orcid.org/0000-0001-5967-0920>

FONOLOŠKI OPIS GOVORA KRAJA VEČESLAVCI (SLA T397)

COBISS: 1.01
[HTTPS://DOI.ORG/10.3986/JZ.28.2.07](https://doi.org/10.3986/JZ.28.2.07)

V prispevku je prikazan govor kraja Večeslavci (SLA T397), ki je gorički govor prekmurskega narečja panonske narečne skupine. Opisane so osnovne glasoslovne in naglasoslovne značilnosti. Podan je fonološki opis govora, in sicer na osnovi narečnega gradiva, ki ga je za potrebe *Slovenskega lingvističnega atlasa* (SLA) zbrala Majda Domijan leta 1983. Izpostavljeni so nekateri nepričakovani odrazi znotraj naglašenega vokalizma.

Ključne besede: panonska narečna skupina, prekmursko narečje, fonološki opis, *Slovenški lingvistični atlas* (SLA), slovenščina

A Phonological Description of the Local Dialect of Večeslavci (SLA Data Point T397)

This article presents the local dialect of Večeslavci (SLA data point T397), which is a Goričko local dialect of the Prekmurje dialect in the Pannonian dialect group. It describes its basic phonetic and accentual characteristics. A phonological description of the local dialect is presented using dialect material collected by Majda Domijan for *Slovenian Linguistic Atlas* (SLA) in 1983. Certain unexpected reflexes in the stressed vowel system are highlighted.

Keywords: Pannonian dialect group, Prekmurje dialect, phonological description, *Slovenian Linguistic Atlas* (SLA), Slovenian

1 UVOD

Govor kraja Večeslavci je v *Slovenskem lingvističnem atlasu* označen s točko 397. Gre za gorički govor prekmurskega narečja panonske narečne skupine. Diafrazno ga uvrščamo v panonsko narečno ploskev vzhodne slovenščine (po Šekli 2018: 345; Rigler 1963).

Prispevek je nastal v okviru projekta Raziskave ogroženih narečij v slovenskem jezikovnem prostoru (Radgonski kot, Gradičanska, Hum na Sutli z okolico, Dubravica z okolico) (V6-2109, 1. 10. 2021 – 31. 8. 2024), ki ga sofinancirata Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije in Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu (<https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/raziskave-ogrozenih-narecij-v-slovenskem-jezikovnem-prostoru-radgonski-kot>), projekta i-SLA – Interaktivni atlas slovenskih narečij (L6-2628, 1. 9. 2020 – 31. 8. 2023, ARRS in SAZU, <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/i-sla-interaktivni-atlas-slovenskih-narecij>) in programa Slovenski jezik v sinhronem in diahronem razvoju (P6-0038).

Za vse pripombe, napotke in posvetovanja se iskreno zahvaljujem Metki Furlan, Karmen Ken-da-Jež, Mojci Kumin Horvat, Marcu L. Greenbergu, Veri Smole, Marku Snoju in Mateju Šekliju.

Prispevek prikazuje osnovne (na)glasoslovne značilnosti govora in fonološki opis. Na koncu je izpostavljenih nekaj problematičnih leksemov, in sicer podaljšava v leksemih *koža* in *gleženj*, odsotnost odraza novega cirkumfleksa pri nekaterih leksemih (*dedek*, *črešnja* in *preseka*) in naglasni umik pri leksemu *studenc*.

Prispevek je nastal v sklopu tematskega bloka *Slovenski govori na vzhodnem robu*, predstavljenega v tej številkici, znotraj katerega so narejeni štirje fonološki opisi govorov krajev štajerske in panonske narečne skupine (gl. tudi Gostenčnik – Kenda-Jež – Kumin Horvat 2022; Gostenčnik 2022; Jakop 2022; Kumin Horvat 2022).

2 OSNOVNE (NA)GLASOSLOVNE ZNAČILNOSTI

Prekmursko narečje ima kot del jugovzhodnih narečij in panonske narečne ploskve naslednje lastnosti: 1) issln. **ē*/**ō* > JV sln. **eij*/**ou* > pan. **eij*/**ou*₁ > prekm. **eij*/**ou*; 2) issln. **ē*, **ē*, **ā* > pan. **ē*₁, **ē*₂, **ē*₃ > prekm. **eij*₂, **ē*₂, **ē*₃; 3) issln. **ō* > pan. **ou*₂ > prekm. **ou*; 4) issln. **è*- > pan. **è*-; 5) issln. **è*-/**ē*-, **ò*-/**ō*- > pan. **è*-/**ō*- > prekm. **è*-/**ò*-; 6) issln. **à*- > pan. **à*- > prekm. **è*- (Šekli 2018: 345–346).

Zaradi odsotnosti daljšanja issln. kratkih naglašenih zložnikov v nezadnjem besednem zlogu uvrščamo prekmursko narečje k vzhodnim panonskim govorom. Govor Večeslavcev kljub temu v svojem glasovnem sistemu nima kratkih naglašenih samoglasnikov, saj so se vsi issln. kratki naglašeni zložniki naknadno podaljšali. V tem smislu govor izkazuje visoko stopnjo inovativnosti. Že Tine Logar je pri zbiranju gradiva za SLA na Goričkem opazil težnje po podaljševanju nekdajnih akutiranih kračin (Logar 1996: 200), tudi Vera Smole opozarja na podaljšave na podlagi gradiva odrazov v zadnjih besednih zlogih (Smole 2002: 55). Govor Večeslavcev je to izpeljal brez izjeme.

V govoru Večeslavcev gre pri interni podaljšavi vseh naglašenih issln. kratkoakutiranih zlogov za strukturni vzrok, kar opaža že Greenberg (1993: 483, op. 17), ki zaključuje, da se prekmurski govor brez kolikostnih nasprotij nahajajo v posameznih vaseh, in ne na strnjensem območju. Ne gre torej za pozno podaljšavo akutiranih zlogov, temveč za krajevno sporadično podaljšavo kratkih zlogov, neodvisno od nekdajnega tonema.

2.1 Odrazi naglašenih samoglasnikov v govoru Večeslavcev

Podajam odraze issln. naglašenih dolgih in kratkih samoglasnikov za govor Večeslavcev (dalje Več.).

Odrazi znotraj dolgega vokalizma so: 1) issln. **ē* > Več. *eij*; 2) issln. **ē*/**ē*/**ā* > Več. *eij*; 3) issln. **ō*/**ō* > Več. *o:u*; 4) issln. **i* > Več. *i:ij*; 5) issln. **ā* > Več. *a:*; 6) issln. **ū* > *ū:ij*; 7) issln. **ī* > Več. *u:*; 8) issln. **ī* > Več. *r:*.

Odrazi znotraj izhodiščno kratkega vokalizma so: 1) issln. **è* > Več. *'e;* 2) issln. **è*/**è*/**à* > Več. *'ä;* 3) issln. **ò*/**ò* > Več. *"or*; 4) issln. **i* > Več. *i;* 5) issln. **à* > Več. *u:å*; (odraz **à*- tudi *a:*); 6) issln. **ù* > Več. *ü:;* 7) issln. **î* > Več. *u:;* 8) issln. **î* > Več. *r:.*

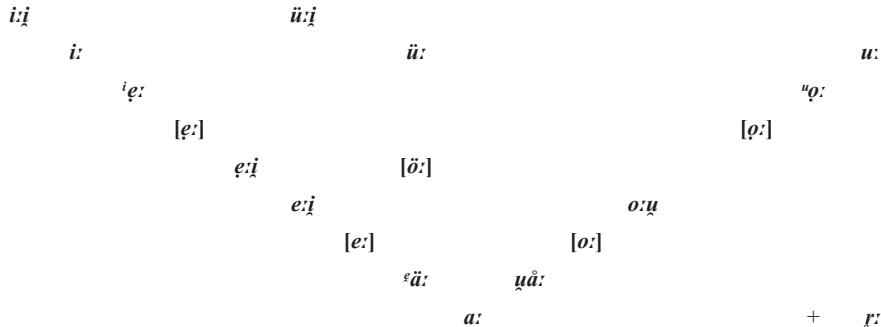
Odraz za umično naglašeni *e* je *“ü:.* Odraz za umično naglašeni *o* je *“or*. Odraz za umično naglašeni *à* je *“ä:.*

3 FONOLOŠKI OPIS

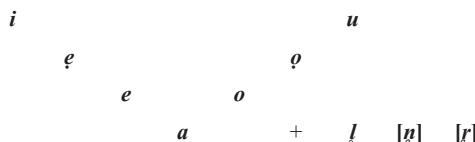
3.1 Inventar

3.1.1 Vokalizem

3.1.1.1 Naglašeni samoglasniki



3.1.1.2 Kratki nenaglašeni samoglasniki



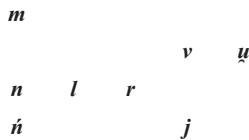
3.1.1.3 Dolgi nenaglašeni samoglasniki¹



$\overset{u}{\text{u}}\overset{\text{a}}{\text{a}}:$

3.1.2 Konzontantizem

3.1.2.1 Zvočniki



¹ Inventar na osnovi primerov, potrjenih v gradivu. Izjemoma so fonetično dolgi nenaglašeni samoglasniki pri nekdanjih dvonaglasnicah, prim. razdelek 3.3.1.3.

3.1.2.2 Nezvočniki

<i>p</i>	<i>b</i>				
			<i>f</i>		
<i>t</i>	<i>d</i>	<i>c</i>		<i>s</i>	<i>z</i>
			<i>č</i>	<i>ž</i>	<i>š</i>
<i>k</i>	<i>g</i>			<i>x</i>	

3.1.3 Prozodija

Fonoško je relevantno mesto naglasa. Govor v naglašenih zlogih ne pozna ne kolikostnih ne kakovostnih nasprotij. Inventar prozodemov vsebuje naglašene ('V:) in nenaglašene zložnike (V).

3.2 Distribucija

3.2.1 Vokalizem

Fonetično dolgi samoglasniki nastopajo samo pod naglasom.² Kratki samoglasniki nastopajo samo v nenaglašenih zlogih. /ü/ ne more stati v vzglasju zaradi protetičnega /v/, ki nastopa pred njim ('vü:izda). /uɔ:/ ne more stati v vzglasju, saj se tam govori /ɔ:/ ('ɔ:sen).

3.2.2 Konzonantizem

3.2.2.1 Zvočniki

Zvočnik /v/ ne more stati v izglasju in pred nezvenečimi nezvočniki, saj se tam premenjuje s /f/ (*pot'ko:uf*, *Ve'čę:ıslafce*). Zvočnik /m/ ne more stati v izglasju, saj se tam premenjuje z /n/ ('ža:ren).

3.2.2.2 Nezvočniki

Zveneči nezvočniki se pred nezvenečimi nezvočniki in v izglasju premenjujejo z nezvenečimi nezvočniki (*g'ra:t*, *k'r'i:ıš*, *'ro:up*).

3.2.3 Prozodija

Naglašeni samoglasniki so fonetično dolgi, nenaglašeni pa kratki. Ponaglasnih dolžin praviloma ni.³ Naglašen je lahko kateri koli zlog v besedi. V večzložnicah sta lahko naglašena dva zloga ('xo:uzn'tro:gare').

² Gl. op. 1.

³ Gl. op. 1.

3.3 Izvor

3.3.1 Vokalizem

3.3.1.1 Naglašeni samoglasniki

	issln.	Gradivo
<i>iːi</i>	< *i̥-	'ziːit, 'liːist, 'čiːi = hči, Red kŋ'viːi, Imn: viːšiːi 'uš', nočiːi, očiːi, saňiːi, třiːi; st'r'iːje, biːjk. ⁴ Ted žr'veiːno, Imn o'b'iːstě = obisti 'ledvice', prid m mn 'siːivč, 2ed že'veiːjš, 3ed: teščiːi, že'veiːi, zvo'niiːi, košiːi, se to'piːi, ro'siːi, le'tiːi, be'žiːi, kleččiːi, siščiːi, tr'piːi, gr'miːi; 'viːno, 'liːca, 'ziːma; b'r'iːitfa, mezíːinec, Rmn kuščiːic = koščic 'peška', p'l'iːitfě = plitvi 'plitve', 1ed: 'viːiděn, piːjšen; 'kiːikla, k'r'iːjš;
v izposojenkah		
<i>iː</i>	< *i̥-	'žiːto, 'šiːlo, ko'piːto, 'liːpa, 'žiːla, 'siːla, 'hiːva, s'l'iːva, ž'liːca, 'riːba, g'r'iːba 'griva', ka'dil'o, bla'ziːna, ro'čiːca, Red 'miːše, pes'niːca = pestnica 'pest', rav'niːca, za'viːca = za- vica 'zajklja', li'siːca, šk'r'iːna = skrinja 'krsta', 'xiːža 'spal- nica (kamra), 'dnevna soba', pla'niːna 'gora', pše'niːca, te'tiːca ~ te'tiːca 'teta', kuščiːca = koščica 'peška', ko'niːca = konica 'stranska deska na vozru', 'tiːkef = tikev 'buča', 'piːšče, og'hiːšče, ko'liːne, prid ž 'kiːsela, škro'piːtě 'kropi- ti', mo'liːtě, do'giːtě = dojiti 'molsti', 'viːdětě, fko'piːtě = vkopiti 'skopiti', no'siːtě, lo'viːtě; v primerih s prehodnim j: g'r'iːstě, plas'tiːjč 'kopica sena za čez noč'; 'miːš (ž), 'niːt, 'riːt, f'tiːč = ptič, 'siːr, 'siːt;
< *i̥-	v položaju pred n̄	s'viːha, lo'piːna = lupinja 'lupina';
< *i̥-	v položaju pred n̄	'siːm, 1ed že'veiːn;
	v položaju pred r̄	žiːr;
po umiku	na *i	'viːskě = visoki;
s kratkega		
notranjega		
zloga na		
prednaglas-		
no dolžino/		
kračino		
v izposojenkah		
<i>eː</i>	< *e̥-	'ciːgeu, 'riːstar = rihtar 'župan', 'piːsker 'lonec', fliːka 'leha', ošta'riːja, prid m št'r'iːkanč, 'biːntatě 'vejati', oš'tiːja = hostija, fa'miːleja;
<i>eː</i>	< *e̥-	b'r'eːza (tudi Rmn b'r'eːs), 'c'eːsta, 'r'eːpa, 'm'eːra, 'p'eːna, 'd'eːkla, 'l'eːto 'leto, poletje', ko'l'eːno, že'l'eːzo, p'l'eːvo, 's'eːmen, 't'eːmen 'teme', b'r'eːmen, 's'eːver 'severni veter, š'v'eːlža = švelja 'šivilja', ne'd'eːla, s'v'eːder, č'r'eːšňa, ⁵ b'r'eːskef, ⁶ pre's'eːka, 'd'eːdek, Red 'r'eːna = hrena, 'r'eːzatě, 'd'eːlate, tr'p'eːtě, 's'eːkatě, po'v'eːdatě, ve'l'eːtě 'ukazati', že'veiːtě, se'd'eːte, m'l'eːtě, p'l'eːtě, 'g'eːstě = jesti;

⁴ Imenovalniška oblika izkazuje novoakutirano osnovo (Ied 'biːik < *byk̥i), analogija po stranskih sklonih je izključena (Red b̥'ka:).

⁵ V kolikor ne gre za odraz *e̥ in položajni razvoj za r̄.

⁶ Gl. op. 5.

<i>< *-č̂</i>		<i>'s'č̂e:</i> = sèm, <i>'r'č̂e:n</i> = hren;
<i>< *č̂</i>	v položaju za r v primerih	<i>s'r'č̂e:n</i> ‘ivje, srež’, <i>č̂r'č̂e:bec</i> , <i>d'r'č̂e:fge</i> = drevje ‘drevo’, <i>č̂r'č̂e:pňa</i> = črepnja ‘črepinja’, <i>p'r'č̂e:k</i> ‘čez’, <i>p'r'č̂e:klt</i> = predklet ‘veža’;
	v primerih	<i>T'č̂e:šněk</i> , ⁷ <i>d'l'č̂e:to;</i> ⁸
<i>< *č̂</i>	v položaju pred n	<i>ko'r'č̂e:n</i> = koren ‘korenina’, <i>stř'č̂e:n</i> ‘sršen’, <i>ge's'č̂e:n</i> = jesén, prid m: <i>le's'ič̂e:nę</i> , <i>snež'ič̂e:nę</i> , <i>vo'd'č̂e:nę</i> , Dmn <i>l'č̂e:d'č̂e:n</i> = ljudem, 1ed: <i>mer'g'č̂e:n</i> = umrjem ‘umreti’, <i>toč̂e:n</i> = tolčem, <i>pred'č̂e:n</i> = predem;
	v položaju pred r	<i>ve'č̂e:r;</i>
	v položaju pred u	<i>pe'p'č̂e:u;</i>
<i>< *č̂-</i>	v položaju pred n	<i>ž'ič̂e:nska</i> , <i>ž'ič̂e:nen</i> , Rmn <i>ž'ič̂e:n</i> , ⁹ Imn <i>ra'm'č̂e:nke</i> = remenke (< *rumenka) ‘pirh’, 1ed <i>ne's'ič̂e:n</i> ;
	v položaju pred r	<i>p'č̂e:rže</i> , Ted <i>'č̂e:r</i> ‘hčí’;
	v položaju pred u	Imn <i>'č̂e:ucę</i> = telce ‘tele’;
<i>< *č̂</i>	v položaju pred u	del -l m ed <i>z'ič̂e:u</i> = vzel;
<i>< *č̂</i>	v položaju pred n	<i>d'č̂e:n</i> , <i>'č̂e:n</i> , <i>pič̂e:n</i> = panj ‘tnalo’, Dmn <i>stva'b'č̂e:n</i> ;
	v položaju pred u	<i>so'k'č̂e:u</i> = sokelj ‘grča’, <i>vo'g'č̂e:u</i> , Rmn <i>me'k'č̂e:u</i> ¹⁰ ‘metla’;
<i>< *č̂-</i>	v položaju pred í	<i>'s'č̂e:ne</i> ‘sanje’;
	v položaju pred n	3ed <i>g'č̂e:ne</i> = gane;
	v položaju pred m	2ed <i>z'ič̂e:meš</i> = vzameš;
<i>< *č̂-</i>	v položaju pred u	<i>čon'k'č̂e:u</i> = čonkelj oz. čontelj (po Furlan 2013: 123) ¹¹ ‘členek’, <i>ro'g'č̂e:u</i> = rogelj ‘rog’;
	v položaju pred n	<i>pe'd'č̂e:n</i> = pedenj ‘ped’;
umično naglašene- ga a	v položaju pred n	<i>'s'ič̂e:nce</i> ; prid ž <i>c'v'ič̂e:tna</i> ;
< umično naglašene- ga e	v položaju pred m	<i>z'ič̂e:mla</i> , <i>'t'č̂e:men</i> ‘teme’, <i>'r'č̂e:men</i> = remen ‘pas’;
	v primeru	<i>'t'č̂e:ta</i> ;
<i>< *č̂</i>	v položaju pred r	<i>vø'd'č̂e:r</i> = vodir ‘oselnik’, <i>me'x'ič̂e:r</i> = mehir ‘mehur’, <i>pas't'č̂e:r</i> , <i>se'k'č̂e:ra</i> ;
	v položaju pred u	Imn <i>mo't'č̂e:uñce</i> = motilnice ‘pinja’;

⁷ Morda gre za krajšavo dolgega naglašenega zloga pred soglasniškim sklopom, kot navaja tudi Greenberg (2002: 119, op. 21) za govor Brd (gradivo za leksema *britva* in *lešnik*), kjer gre sicer za regularen pojav. Gl. tudi razdelek 4.2 spodaj in opombo 8.

⁸ Morda zaradi položaja za *l*, vendar je tudi precej protiprimerov.

⁹ Če ne gre za analogijo po drugih sklonih in torej za položajni razvoj umično naglašenega *e* pred *n*.

¹⁰ Tudi Rmn *'me:ijkeu*.

¹¹ Sln. dial. izpeljanka **čont-elj*, Red **čont-lja* ‘kar je v zvezi s kostjo’ < *-v'l'b iz čonta f ‘kost’ z dial. razvojem *tl* > *kl* (Furlan 2013: 123).

v izposojenkah

'Še:ka ‘ime krave po barvi’, *'r'e:uma*, *'l'e:dRNA* ‘copata iz usnja’, *'l'e:der* ‘usnje’, *'f'e:rma* = birma, *'t'e:rštok* = tirštok ‘podboj’, *d'r'e:to* = dreto ‘dreta’, *'v'e:rstvo*¹² = virtstvo ‘kmetija’, *'v'e:rt* ‘gospodar’, *'v'e:rtęćia* ‘gospodinja’, *p'r'e:dga* = pridiga, *p'r'e:dganca* = pridiganica ‘prižnica’, *'k'e:rfanę* = kirfanje ‘božja pot’, *ban'd'e:ra* = bandera, *ba'r'e:nda* ‘svečnik’;

<i>[e:]</i>	< * <i>ē</i>	v položaju pred prehodnim <i>j</i>	<i>'pe:jsek</i> , <i>'pe:jsto</i> ;
	< * <i>ě-</i>	v položaju med <i>r</i> in <i>j</i>	<i>st'rę:ja</i> = streha, Red <i>o're:ja</i> = oreha;
	< * <i>ē</i>	v položaju pred <i>n̄</i>	<i>zna'mę:ńie</i> , Imn <i>se'mę:ńa</i> (Rmn <i>se'mę:ńa</i>);
	< * <i>đ-</i>	v položaju pred <i>n̄</i>	<i>'sę:ńe</i> = senje ‘sejem’;
		v primeru	
		v položaju pred <i>j</i> < * <i>x</i>	<i>s'nę:ja</i> = snaha;
		v položaju pred prehodnim <i>j</i>	<i>'pe:jske</i> = pasji, <i>'ve:jske</i> ;

<i>[e:i]</i>	< * <i>ē</i>		<i>i'mę:ł</i> , <i>żer'bę:ł</i> , Red: <i>mek'lę:ł</i> ‘metla’, <i>że'ne:ł</i> , ¹³ <i>bra'de:ł</i> , <i>ro'ke:ł</i> , <i>nę'ge:ł</i> , <i>zę'mę:ł</i> ‘zima’, ¹⁴ <i>sest're:ł</i> , ¹⁵ Imn <i>ż: cę'pe:ł</i> = cepé ‘cepec’, <i>me'xe:ł</i> ‘muha’, <i>bo'xę:ł</i> ‘bolha’, <i>sko'ze:ł</i> ‘solza’, prid <i>ż me'jka</i> = mehka, <i>'pe:łit</i> , <i>de've:łit</i> , <i>de'se:łit</i> , <i>re:łip</i> , <i>'pe:łitek</i> , <i>'pe:łita</i> , prid m <i>s've:łite</i> , prim <i>'ve:łikše</i> ‘velik’, <i>że:łite</i> = vzetí, 1ed: <i>'ve:łiżen</i> , <i>p'le:łišen</i> , del - <i>ł</i> ž ed <i>'ze:łila</i> ; <i>g're:łida</i> , <i>f'te:łignetę se</i> = vtengniti se ‘stegniti se’; 1ed <i>g'le:łidan</i> ;
	< * <i>ę-</i>	v primeru	<i>'ge:łitra</i> ;
	< * <i>e</i>		<i>'pe:łič</i> , <i>'lę:łit</i> , <i>'mę:łit</i> , <i>sp'ce:łi</i> , <i>f'će:łila</i> = bečela ‘čebela’, ¹⁶ Red: <i>i'mę:łna</i> , <i>'če:łire</i> ‘hči’, Imn: <i>p'le:łiča</i> , <i>łe'łge:łi</i> = ljudje, prid <i>ż ve:łe:łila</i> , <i>še:łist</i> , <i>ty'ge:łi</i> = trije; tudi: <i>'ne:łbo</i> , <i>'be:łidro</i> ;
	< * <i>ě-</i>	po zgodnji podal- jšavi	Imn <i>'rę:łbra</i> , <i>ne'be:łsa</i> ;
		po podaljšavi (prekm. inova- cija) ¹⁷	2ed <i>ne'se:łiš</i> , 3ed: <i>ne'se:łi</i> , <i>pe'če:łi</i> , <i>ze'be:łi</i> ;
	< * <i>đ</i>		<i>'ve:łis</i> , <i>la'ke:łit</i> ‘komolec’, <i>no'xę:łit</i> = nohet ‘noht’;
	< umično naglašene- ga <i>e</i>	v primeru	<i>sp'rę:łivot</i> = sprevod ‘pogreb’;
	< * <i>ě</i>	v položaju pred <i>n</i>	<i>'ve:łinec</i> ; <i>s'tę:łina</i> , Red <i>op'lę:łina</i> ; ¹⁸
	< * <i>ə</i>	nepričakovano	<i>s'tę:łiblo</i> ‘deblo’;

¹² Po glasovno-pravopisnem načelu poknjizeno (Šekli v SLA 2.2: 58) *virtstvo* < *(*virt*)-*bstv-o* ← nem. *Wirt* ‘gospodar’ (Škofic v SLA 2.2: 64).

¹³ Tudi Red *'że:ne*.

¹⁴ Tudi Red *'zi:ime*.

¹⁵ Tudi Red *'sę:łastre*.

¹⁶ Rmn *f'će:łu*.

¹⁷ Rigler 2001: 68–69; Greenberg 2002: 105.

¹⁸ Leksem *'opłen* v Ied izkazuje odraz jata v ponaglasnem zlogu, v Red *op'lę:łina* pa odraz stalno dolgega jata v položaju pred *n*, kar bi kazalo na **opłen* **opłena*.

<i>e:i</i>	< * <i>ɛ̄</i>	<i>k'le:jt</i> , <i>'re:jič</i> ‘beseda’, <i>s'ne:jk</i> , <i>'le:js</i> ‘gozd’, <i>b're:ik</i> ‘hrib, breg’, <i>v're:imen</i> , <i>s're:ida</i> , D/Med ž <i>gla've:i</i> , prid: <i>'le:iva</i> , <i>p're:igen</i> ‘prednji’; <i>k'le:jšče</i> , prid m: <i>s'le:ipe</i> , <i>'le:ipe</i> , <i>'be:ilé</i> , <i>'ce:ile</i> , <i>'re:isan</i> , prid ž <i>'re:itka</i> , <i>otp're:jtę</i> ; <i>'de:jtę</i> , <i>g'ne:izdo</i> , <i>'ve:jdro</i> , <i>m'le:iko</i> , <i>s've:jča</i> , <i>z've:izda</i> , prid ž <i>s'le:ipa</i> , <i>m're:jtę</i> = umreti, <i>d're:jtę se</i> ; <i>'me:isec</i> ‘mesec, luna’, <i>pon'de:ilek</i> , <i>'se:ikan</i> ; ¹⁹
	< * <i>ɛ̄-</i>	v položaju pred ž ali pred prehodnim <i>j</i> <i>g'le:jžen</i> ;
[<i>e:</i>]	< * <i>ɛ̄</i>	v položaju ob <i>j</i> <i>'ve:ja</i> , <i>'se:jatę</i> ;
	< * <i>ɛ̄</i>	po zlitiu s sosednjim <i>j</i> <i>'me:j</i> = meh, <i>s'me:j</i> , <i>g're:j</i> ;
< umično naglašene- ga <i>e</i>		v položaju pred <i>j</i> <i>'me:ja</i> ;
<i>ɛ:ā:</i>	< umično naglašenega <i>e</i>	<i>'čä:lo</i> , <i>'rä:bro</i> , <i>'sä:a:stra</i> , <i>'tä:le</i> , <i>'čä:a:snek</i> = česnek ‘česen’, <i>'kä:den</i> , <i>'rä:tkef</i> , <i>'mä:a:kla</i> = metla, del - <i>l</i> ž ed: <i>s'pä:a:kla</i> , <i>p'lä:tlia</i> , <i>'nä:sla</i> , <i>'rä:stę</i> , <i>p'lä:stę</i> , nam <i>'lä:žat</i> , Ded <i>'lä:be</i> ; <i>'p'ä:te</i> ; tudi v primerih, kot so: <i>zad'vä:čera</i> ²⁰ = zadvečera ‘popoldne’; tudi <i>'p'ä:ro</i> ;
	< * <i>ɛ̄-</i>	<i>s'rä:a:ča</i> , <i>'dä:telca</i> = deteljica ‘detelja’, Red: <i>de'tä:a:ta</i> , <i>te'lä:ta</i> , <i>pok'lä:knotę</i> = pokleknoti, <i>z'mä:a:tma</i> = žmetna ‘težek’, 3ed <i>d'rä:a:gne</i> , ²¹ <i>p'rä:stę</i> ;
	< *- <i>ɛ̄</i>	<i>'zä:t</i> = zet, <i>'vä:č</i> , nam <i>'zä:ät</i> ;
< * <i>e</i> , po umiku naglasa		<i>'gä:čmen</i> , <i>'gä:zék</i> ;
	< * <i>ɛ̄-</i>	<i>'zä:lge</i> = zelje, Red <i>k'mä:a:ta</i> , <i>'mä:a:la</i> = melja ‘moka’, <i>'sä:den</i> , <i>ne'bä:škę</i> , 1ed: <i>'mä:a:len</i> = meljem, <i>'mä:a:cen</i> , 3ed <i>k'lä:ple</i> = kleplje, del - <i>l</i> m ed: <i>'pä:ko</i> ~ <i>'pä:keu</i> = pekel, <i>'nä:so</i> , <i>'tä:re</i> = kateri, <i>f'čä:raj</i> ;
	< *- <i>ɛ̄</i>	<i>k'mä:ät</i> ;
	< * <i>đ-</i>	<i>'mä:a:ša</i> , <i>d'vä:ř:re</i> = dveri ‘vrata’, prid m <i>'lä:fkę</i> = lahki;
	< *- <i>đ</i>	<i>'d'ä:š</i> , <i>'pä:ř:s</i> , <i>g'nä:ř:s</i> = dnes ‘danes’;
< umično naglašenega <i>ə</i>		<i>s'lä:ř:ber</i> , <i>'čä:ř:ber</i> , <i>š'kä:ř:gen</i> , <i>'mä:ř:gla</i> ;

¹⁹ Nedoločnik *'s'i:katę*.²⁰ Vendar *ve'č̄er*.²¹ Ne izkazuje odraza novega cirkumfleksa na naglašenem zlogu, morda gre za položajni razvoj za *r*.

po umiku	na *e	<i>r'd&ä:čęce</i> ‘rdečica’;
s kratkega		
notranjega		
zloga na		
prednaglas-		
no dolžino/	na *e	<i>'č&ä:tj:tek;</i>
kračino	v izposojenki	<i>'b&ä:težen</i> = betežen ‘bolan’;
< *ę-	v položaju med	<i>'v&ä:verca;</i>
	dvema v	
v primeru		<i>'k&ä:den</i> = teden;
v primeru		<i>Innn 'k&ä:rpe²²</i> ‘satovje’;
v izposojenkah		<i>b'l&ä:k</i> = blek ‘trebuh’ in <i>b'l&ä:kastę</i> ‘trebušast’, <i>vo'l&e:ne</i> ;
		<i>'b&ä:tek</i> = vodenih beteg ‘vodenica’, <i>'b&ä:težen</i> = betežen ‘bolan’, <i>c'v&ä:k</i> ‘žebelj’, <i>g&ä:špren</i> = ješprenj, <i>pre'c&ä:seja</i> ‘procesija’, prid žežęg'nena ‘blagoslovljen’, <i>'r&ä:ca</i> = raca, <i>'g&ä:zero</i> = jezero ‘tisoč’;
<i>a:</i>	< *ā	
		<i>v'l&as</i> = vlas ‘las’, <i>s'r&ap</i> , <i>s'l&ap</i> , <i>g'r&at</i> , <i>p'r&a</i> = prah, <i>st'va:r</i> ‘zver’, Red: <i>zo'b&a:;</i> , <i>gno'ja:</i> , <i>ob'l&a:čno</i> , <i>m'l&a:jš&e</i> , <i>do'ma:</i> , <i>d'va:</i> , nam <i>s'pa:t</i> ; <i>k'r&a:u</i> Red <i>kra'l&a:</i> = kralja, <i>s'va:k</i> , <i>p'l&a:š&e</i> , <i>'na:geu</i> = nagel ‘živčen’, <i>ko'va:č</i> , Oed s <i>ko'va:čon</i> , <i>ko'la:č</i> = kolač ‘hlebec’, <i>po'ta:c</i> ‘kolo’, <i>ze'dar</i> , <i>zvo'nar</i> ‘mežnar’, cerkveni <i>ključar</i> , <i>'va:pno</i> = vapno ‘apno’; <i>b'r&a:da</i> , <i>t'r&a:va</i> , <i>g'l&a:va</i> ; <i>pa:vok</i> = pavok ‘pajek’, <i>pa:lec</i> , Rmn <i>k'r&af</i> , <i>'za:vec</i> = zavec ‘zajec’, <i>'la:pec</i> = hlapec, <i>'ža:sprek</i> = jastreb, prid m: <i>s'ta:re</i> , <i>'ma:le</i> , <i>p'r&a:vę</i> = pravi, <i>bo'ga:tę</i> , <i>'ka:latę</i> = kalati ‘cepiti (drva)’, 2mn <i>z'na:te</i> ;
< *ā-	v primerih	<i>lo'ba:ňa</i> , <i>'ma:ček</i> , <i>ž'ga:nękę</i> ‘žganci’, <i>'pa:ste</i> ‘pasti, padem’;
< *ā	v primeru (vpliv knj. jezika)	<i>'ča:st</i> ;
v izposojenkah		<i>f'a:rba</i> , <i>'ka:mra</i> ‘mrtvašnica’, <i>'ma:ndl</i> ‘suknja’ in <i>'ma:ndl</i> ‘bezgavka’, <i>'xa:jz&l</i> = hajzelj ‘stranišče’, <i>'va:jnkeš</i> ‘blazina za pod glavo’, <i>š'najder</i> ‘krojač’, <i>'ka:jšla</i> = kajšlja ‘slaba hiša, kajža’, <i>š'pajzba</i> ‘shramba’, <i>žęg'havańe</i> ‘blagoslov’, <i>'fa:lar</i> ‘steber’, <i>'xa:keu</i> = hakelj ‘kljuka pri verigi’, <i>'va:ga</i> , <i>'ka:nżar</i> = kanžar ‘merjasec’, <i>'na:gl</i> , <i>paj'da:š</i> ‘prijatelj’, <i>'va:raš</i> ‘mesto’, <i>ma'l&a:reja</i> = malarija ‘mrzlica’, <i>san'da:le</i> ;

22 Poknjiženo kot *grpa* v Bezljaj 1977: 183 in kot *gerp-* (nejasno) v SLA 2.2: 278.

<i>uā:</i>	< *ā-	<i>g'ruā:</i> = grah ‘fižol’, <i>'guā:ber</i> , <i>'žuā:vor</i> , <i>'kuā:šeū</i> , Red <i>b'rūā:ta</i> , <i>'suā:lo</i> , <i>'kuā:ča</i> , <i>m'lūā:ka</i> , <i>'žuā:ba</i> (tudi Rmn <i>'žuā:p</i>), <i>'žuā:gda</i> = jagoda, <i>mūā:te</i> , <i>k'rūā:va</i> , <i>'buā:ba</i> , <i>s'kuā:la</i> , <i>'muā:čeja</i> = mačeha, <i>m'rūā:vla</i> , <i>s'rūā:kca</i> = srakica ‘srajca’, <i>'puā:lca</i> = palica, <i>'buā:beca</i> = babica, <i>sest'rūā:na</i> = sestrana ‘sestrična’, <i>'žuā:blan</i> (ž) = jablan ‘jablana’, <i>'ruā:šoške</i> = razsoške ‘vilice’, <i>'žuā:boko</i> , <i>'puā:vęćena</i> = pavučina ‘pajčevina’, <i>la'guā:te</i> , <i>pe'lūā:te</i> , <i>grab'lūā:te</i> , <i>kle'puā:te</i> , <i>'duā:te</i> , <i>t'kuā:te</i> , <i>le'žuā:te</i> , <i>s'puā:te</i> , <i>o'rūā:te</i> , <i>z'nūā:te</i> ‘vedeti’, <i>potko'vūā:te</i> , <i>te'suā:te</i> ;
	< *-ā	<i>b'rūā:t</i> , <i>s'vūā:t</i> , <i>'kuā:t</i> = kad, <i>zd'rūā:f</i> , <i>p'rūā:f</i> , <i>k'rūā:j</i> = kraj ‘proč’, <i>'kuā:</i> ‘kaj’;
< *ā	v položaju za <i>r</i>	<i>kolov'rūā:t</i> ; <i>'ruā:st</i> = hrast;
< *ž	v primeru	<i>'luā:s</i> ;
< umično naglašene-	po asimilaciji ²³	<i>'žuā:lot</i> = želod;
ga <i>e</i>		
< *e	po umiku naglasa z zadnjega kratkega zaprttega zloga v primeru	<i>'žuā:lenc</i> ²⁴ = jelič ‘smreka’;
v izposojenkah		<i>'luā:če</i> = hlače, <i>'buā:taš</i> ‘visoki čevlji’, <i>co'puā:ta</i> , <i>po'guā:ča</i> ‘potica’, <i>'puā:laš</i> = palaš ‘žepni nož’, <i>'buā:geū</i> = bagelj ‘kopica sena za čez zimo’, <i>'st'uā:la</i> , <i>'fūā:rof</i> ‘župnišče’, <i>'š'muā:rneće</i> , <i>'uā:dvent</i> = advent, Imn <i>'luā:te</i> ‘deska ograje’, <i>g'rūā:ba</i> ‘grapa’, <i>'zuā:drga</i> = zadruga ‘podružnica’;
[o:]	< *ō	v položaju ob <i>u</i> < <i>'žo:uša</i> = jolša ‘jelša’, <i>'žo:uške</i> = jolšje; *-l/*IK v izposojenkah: <i>'bo:uta</i> = bolta ‘trgovina’, <i>'ko:uter</i> = kolter ‘blazina’;
	po asimilaciji -ov-	<i>do'mo:u</i> ;
< *ɔ̄ skupaj z r (<i>ro:</i>) pred <i>u</i> < *-l		del -l m ed: <i>d'ro:u</i> = drl, <i>cv'rō:u</i> = cvrl, <i>m'rō:u</i> = umrl;
<i>o:u</i>	< *ō	<i>'mo:uš</i> , <i>'zo:up</i> , <i>d'rō:uk</i> , <i>k'rō:uk</i> , <i>ot'rō:ubē</i> , <i>go'lō:up</i> , <i>'go:us</i> , <i>k'lō:up</i> , <i>'go:užefka</i> = goževka ‘gožva’, <i>'ro:up</i> ; <i>'mo:uten</i> , <i>'mo:uder</i> , <i>'ro:ubec</i> ‘ruta’, <i>'po:ut</i> ‘steza’, <i>mo'go:učē</i> , 1ed <i>s'to:upan</i> ; <i>'ro:uka</i> , ²⁵ <i>'po:upek</i> , <i>'go:ubec</i> ;
< *o	po umiku novega cirkumfleksa (Pronk 2007: 175) ²⁶	<i>'go:ušanca</i> = gosenica, ²⁷

²⁴ *'žuā:lenc* < issln. **jedlić* < psl. **jedlīćb* (F.).

²⁵ Po analogiji tudi *'no:uga*.

²⁶ Metka Furlan in Marc L. Greenberg, ustno.

²⁷ Tako tudi v prekmurskih govorih krajev Grad (SLA T398) *'gousenca* (kot tudi *go'loup*, *k'rōuk*), Gor-nji Perovci (SLA T399) *'gousenca* (kot tudi *go'loup*, *k'rōuk*), Križevci (SLA T400) *'gousanca* (kot tudi *zouf*=zob, *po'upak*), Žetinci (SLA T414) *'gousanca* (kot tudi *go'loup*), kot tudi v ostalih govorih prekmurskega narečja, poleg tega pa med drugimi tudi v kozjansko-bizeljskem govoru Bistrica ob Sotli (SLA T345) *'go:sanca* (prim. Gostenčnik 2022: 113). Za koroške govore prim. tudi Pronk 2007.

< * <i>ō</i>		'bo:uk, 'no:us, b'rō:ut, 'mo:ust, p'lō:ut 'ograja', o'bo:ut = obod ‘zunanji obod hiše’, za'po:uvet, Imn se'no:uvge = sinovje ‘sin’, zo'bo:uvge = zobovje, 'vo:usk, o'ko:u ‘oko’ ²⁸ in ‘oko pri rastlini’, ²⁹ me'so:u, pro'so:u, tēs'to:u, se'no:u, ne'bo:u, ko'ko:uš, ko'ko:ut = kokot ‘petelin’, 'no:uč, 'mo:uč, ma'ho:ust = manjost ³⁰ ‘lenoba’, pot'ko:uſ = podkóv, 'ko:ula, s'fо:ura = svora ‘sora’, s'rо:uta, prid m 'bo:uſ, le'po:u, s'to:u, s'no:uče, 'o:uder = oder, del -l s be'lō:u = bilo;	
< * <i>o</i>	po umiku novega cirkumfleksa	'o:utava; ³¹	
< * <i>ō-</i>	po zgodnj po- daljšavi	Imn 'o:uknia ‘okno’;	
	v položaju pred ž	'ko:uža, 'no:užec ‘nož’;	
< * <i>q-</i>	v položaju za v v izposojenkah	'vo:uželge = ogljje ‘ogljje’; 'ro:umar, tuberk'o:lo:uža ‘jetika’, 'xo:uznt'rō:garę ‘naramni- ce’, 'šo:ula, 'šo:upa = šopa ‘škopa’, o'ko:uřoš = *obkoros ³² ‘kor’;	
[<i>ρ̄:</i>]	< umično naglašene- ga <i>o</i>	v vzglasju	'ρ̄:kno, 'ρ̄:fca = ovsa ‘osa’ (Furlan 2017), 'ρ̄:rę = oreh, 'ρ̄:bęt ‘kosilo’;
< * <i>ō</i>		v vzglasju	'ρ̄:sen, 'ρ̄:pcęna, 'ρ̄:grat ‘sadni vrt’, 'ρ̄:gen, 'ρ̄:plen; ³³
		v položaju pred <i>m</i>	Ded 'ko:mę = komu;
		v položaju pred	Dmn p'so:n, 'tō:n = tam;
- <i>n</i> < *- <i>m</i>		v položaju pred <i>ń</i>	'ko:ń;
< * <i>ō</i>		v položaju ob <i>n/ń</i>	z'vō:n, 'vō:ńatę = vonjati ‘smrdeti’;
< * <i>ā</i>		v položaju pred <i>m</i>	'kō:men = kamen, 'pō:met, s'lō:ma, 'mō:ma ‘stara mati, tašča’, Omn: z 'vō:mę ‘vi’, 'nō:mę ‘mi’, 'kō:ma ‘kam’;
		v položaju pred <i>n</i> (tudi <i>n</i> < *- <i>m</i>)	b'rō:novlek = branovlek ‘vprežna vaga’, 'rō:n = hram ‘pod- strežje’, 1ed: z'nō:n ‘vedeti’, 'dō:n ‘dati’;
		v položaju pred <i>ń</i>	kō'pō:ńa = kopanja ‘korito za prašiče’, Red kos'tō:ńa ‘kostanj’, Tmn 'zō:ńę = zanje;
	v izposojenkah v vzglasju in v položaju pred <i>l/n/ń/m/r</i>	'čō:nta ‘kost’, b'lō:ńa = blanja ‘deska’, pla'fō:n ‘strop’, 'o:rgole, 'o:pcęronk = abcerung ‘jetika’, 'xō:mer ‘kladivo’, šk'rō:npł = škrampelj ‘krempelj’, Oed z 'lō:ncon = lancem ‘veriga’, Imn: 'lō:mpe = lampe ‘usta’, 'xō:lpšuje ‘nizki če- viji’, 'gō:mba = gomba ‘gumb’, 'šo:ntavę = šantavi ‘šepav’;	

²⁸ Red *o'ka*; Imn *o'či:ž*.

²⁹ Red *o'ka*; Imn *o'ke:ž*.

³⁰ *maňostu (C).

³¹ Prim. tudi Greenberg 2002: 123.

³² Prim. madž. kórus ‘kor’.

³³ Gl. op. 18.

<i>u:</i>	<i>< *-ō-</i>		<i>'v<u>u</u>:la, 'x<u>u</u>:ja, 'n<u>u</u>:o:šna, š'k<u>u</u>:q:da, s'k<u>u</u>:q:rža = skorja, 'č<u>u</u>:o:ba = čoba ‘ustnica’, so'b<u>u</u>:o:ta, p<u>u</u>:o:stela, 'd<u>u</u>:o:ber, 1ed: 'n<u>u</u>:o:sen, p'r<u>u</u>:o:sen, 'm<u>u</u>:o:ren, 'x<u>u</u>:o:den, 3ed 'x<u>u</u>:o:de, del -l m ed: 'm<u>u</u>:o:go, 'x<u>u</u>:o:do, 'n<u>u</u>:o:so;</i>
	<i>< *-ō</i>		<i>g'r<u>u</u>:o:p, 'p<u>u</u>:o:t = pod ‘podstrešje, tla’, 'k<u>u</u>:o:š, k'r<u>u</u>:o:p, 'p<u>u</u>:o:p 'župnik’;</i>
	<i>< *-ō</i>	v primerih	<i>'n<u>u</u>:o:trę, 'm<u>u</u>:o:škę;</i>
	<i>< *-ō</i>		<i>'g<u>u</u>:o:ba, 't<u>u</u>:o:ča;</i>
	<i>< *-ō</i>		<i>st'l<u>u</u>:o:k;</i>
	<i>< umično naglašenega o</i>		<i>'v<u>u</u>:o:da, 'k<u>u</u>:o:sa, 't<u>u</u>:o:sa, 'k<u>u</u>:o:za, 't<u>u</u>:o:rk, 'b<u>u</u>:o:žče, 'k<u>u</u>:o:sec, 'k<u>u</u>:o:nec, č'l<u>u</u>:o:věk, 'k<u>u</u>:o:teu, 'p<u>u</u>:o:tkef = pôdkov. Imn s't<u>u</u>:o:lę 'miza’, po'k<u>u</u>:o:patę, g'l<u>u</u>:o:datę, prid m 'b<u>u</u>:o:žę, prid s 'd<u>u</u>:o:bro, del -l ž ed 'b<u>u</u>:o:dnola = bodnola ‘bosti’, 'g<u>u</u>:o:r, 'd<u>u</u>:o:j ‘dol’;</i>
	<i>< *o-</i>	po umiku naglasa	<i>'p<u>u</u>:o:plat ‘stopalo, podplati’;</i>
		z zadnjega krat-	
		kega zaprttega	
		zloga	
	<i>< *-ō</i>	v položaju ob r	<i>'r<u>u</u>:o:r ‘dihur’, 'r<u>u</u>:o:t = rod ‘žlahta’;</i>
		v položaju pred j	<i>g'n<u>u</u>:o:j, 'l<u>u</u>:o:j;</i>
	<i>< *-ā-</i>	v primeru	<i>'z<u>u</u>:o:na = rana;</i>
		v izposojenkah	<i>'c<u>u</u>:o:ta ‘cunja’, 'p<u>u</u>:o:jp = pob ‘fant’, 'b<u>u</u>:o:ter, gla'ž<u>u</u>:o:jna = glažovina ‘šipa’, 'f<u>u</u>:o:sl ‘debela deska’, š'p<u>u</u>:o:rat ‘štědilník’, Tmn 'k<u>u</u>:o:rble = korblje ‘košara’, p'l<u>u</u>:o: = ploh ‘hlod’, 'm<u>u</u>:o:št, 'p<u>u</u>:o:dgan = podgan ‘podgana’, 'k<u>u</u>:o:stan;</i>
<i>u:</i>	<i>< *-ī</i>		
	<i>< *-ī</i>		<i>'vu:k, 'du:k, 'gu:t = golt ‘grlo’, 'ču:n ‘korito, čoln’, 'ku:stę = tolsti ‘debel’; 'žu:na, s'tu:be ‘stopnice’, 'tu:čtę = tolči, s'ku:za ‘solza’, s'tu:ček = stolček ‘koruzni storž’, prid m 'du:žen;</i>
	<i>< *-ī</i>		<i>'vu:na, prid ž: 'du:ga, 'pu:na, 'su:nce = solnce; 'pu:n;</i>
	<i>< *-ū</i>	v položaju za m	<i>Imn 'mu:jčęca = mučica ‘mačica’;</i>
	<i>< *-ō-</i>	po zgodnji podalj-	<i>Imn 'u:nę ‘on’;</i>
		šavi v položaju	
		pred n	
		v izposojenkah	<i>ka'pu:t ‘suknjič’, Imn 'fu:sękłnę ‘nogavice’, š'tu:bł = štubelj ‘izba, čumnata’, (s prehodnim j) 'šu:jster ‘čevljar’, k'r<u>u</u>:mpęć = krumpič ‘krompir’, š'tu:rm̩a ‘vihar’, 'pu:c = puc ‘omet’, 'bu:nda ‘kožuh’, Imn be'žu:sę = bajusi ‘brki’, 'gu:la³⁴ = gulja ‘čreda’, 'ku:ča ‘hiša’, 'ku:kyc̩a = kukor(i)ca 'koruza’;</i>
<i>[ō:]</i>	<i>< *-ē</i>	v položaju za v	<i>'vö:ra = vera, 'vö:ter = veter, prid m člo'vö:škę, Ddv d'vö:- ma ‘dva’;</i>
	<i>< *-ō</i>	v položaju za v	<i>'vö: ‘věn’;</i>
	<i>< *-ū</i>	v izposojenkah v položaju pred r	<i>'bö:rgle ‘burklje’, 'šö:rc = šurc ‘predpasnik’, 'fö:rtok ‘pred- pasník’;</i>

³⁴ *gu:la* ← madž. *gulya* ‘čreda’.

<i>ü:</i>	< * <i>ū-</i>	Red: 'kü:pa, k'rü:ja, k'lü:ka, 'mü:ja, 'bü:kef, 'čü:tę, o'bü:tę, v primerih s prehodnim j: 'gü:jžena = južina 'malica', 'čü:jden;
	< * <i>ū</i>	'kü:p, k'rü: = kruh, 'lü:k 'čebula', f'kü:p, 'tü:, 'gü:k = jug 'južni veter', v'nü:k, p'lü:k;
	< * <i>ū</i>	v položaju pred j 'tü:je = tuji; v položaju pred j 'vü:ja (ž) = uha 'uhو'; (po onemitvi x)
	< * <i>ł</i>	v položaju pred j 'bü:ja = bolha; (po onemitvi x)
po umiku s kratkega notranjega zloga na prednaglas- no dolžino/ kračino v izposojenkah	na *i v položaju pred r	'šü:rke = široki; 'pü:še <u>y</u> = pušelj 'butara', g'rü:nt 'kmetija', 'pü:ta = puta 'oprtni koš', 'kü:ga, 'kü:ńa 'kuhinja', 'pü:špek = pušpek 'škof', š'tü: <u>u</u> 'toporišče';
<i>ü:ij</i>	< * <i>ū</i>	'vü:jiſ = uš, Red: me'dü:ij 'med', se'nü:ij 'sin', prid m 'dü:jišne, g'lü:ipqe = glupi 'gluh', prid ž d'rü:iga; k'lü:ic, p'lü:iča, 'gü:inec = junec 'vol', 1ed 'lü:iplen = lupljem 'lupiti'; 'dü:jsa, 'vü:izda; 'lü:jkńa, g'rü:jska; b'lü:izqe = blizu;
	< ü ≤ i (po vokalni harmoniji)	š'kü:ifka = šukufka 'smrekov storž', b'rü:itoſ 'pokopališče', 'lü:ister 'lesteneč';
v	v izposojenkah	
<i>r:</i>	< * <i>ř</i> in * <i>ł</i>	'pr:se, 'čř:f, pr:st, 'gr:m, 'br:f, 'mr:tvec, 'sr:na, s'mr:t, 'kr:f, o'br:f, žr:t, pr:t 'rjuha', 'tr:s = trs 'trta', 'dř:va, 'kr:čma, 'kr:st, 'kr:ma, 'vr:ba, 'čř:čefka = črčevka 'sodra', 'pr:peu = prpel 'poper', prid m: z'mr:žnenę, 'gr:bave, 'tr:de.

3.3.1.2 Kratki nenaglašeni samoglasniki

issln.	Gradivo	
i	< *iK'V < *ěK'V < *uK'V	v primerih v primeru v primerih
	li'si:ca, i'me:ji; dik'lina 'dekle'; si'si:te, 3ed si'si:ji, Tmn li'di:ji, Imn vi'si:ji 'uš';	

<i>e</i>	< *iKV̄	<i>ce'ga:in, ze'dar, Imn se'no:uvge</i> = sinovje ‘sin’, <i>že'v̄e:te,</i> 3ed: <i>teš'či:i, že'vi:ji;</i>
	< *V̄KiK	<i>zab'lō:udetę</i> ‘zgrešiti’, <i>t'ra:vnęk, l'ę:šnęk, 'b"o:žeč, 'su:męć</i> = sumič ‘komar’, <i>'gū:jžena</i> = južina ‘malica’, <i>'o:pčena,</i> <i>s'v̄e:čnęca, 'byǎ:bęca</i> = babica, <i>o'zi:męce</i> = ozimice ‘obrvi, trepalnice’, <i>'i:stena, 'c'e:peč</i> = cepič ‘mlatič’, 1ed: <i>'n"o:sen,</i> <i>p'r"o:sen</i> , del -l ž ed: <i>m'la:tęla, c'vi:ilela;</i>
	< *-i	<i>'mūǎ:tę, mož'ga:ne, d'v̄e:ärę</i> = dveri ‘vrata’, Red <i>v'la:sę</i> = vlasti ‘las’, ³⁵ D/Med ž: <i>'zi:imę, 'żuǎ:be, 's"ä:stre, 'ma:mę,</i> <i>'li:pe, Idv žli:ce, Imn: 'pi:skre, go'lō:ube, s't"o:le, Omn:</i> <i>b'rūǎ:tame, zo'ba:mę, se'no:uvame, p'sa:mę, 'ko:niamę,</i> <i>'t'e:ucamę, d'ne:ivame, l'e:da:mę 'ljudje', 'vü:jame 'aho,</i> <i>'le:itamę, 're:iбrame, 'p"ä:ramę, 'o:ukńame, b'l'e:me-</i> <i>namę, vla'sa:mę, 'mi:šamę, žli:camę, ro'ka:mę, nō'ga:mę,</i> <i>'mūǎ:teramę, če'ra:mę, no'ca:mę, o'ča:mę, koko'sa:mę,</i> <i>d'v̄e:ä:ramę, prid m: m'la:dę, g'l"o:pkę</i> = globoki, <i>p'ra:vę</i> = pravi, <i>ože'ni:tę se, 'żuǎ:čnotę</i> = začnoti ‘začeti’, <i>'sü:inotę</i> = sunoti ‘suniti’, <i>p'la:čatę, 'me:jišatę, s're:jičatę, k'l'e:jičatę,</i> <i>'ka:latę</i> = kalati ‘cepiti (drvá)’, <i>ž're:jtę, 'żuǎ:gate,</i> del -l mn m: <i>'da:lę, z'nūǎ:lę, 'g'e:łę</i> = jedli, <i>ś'č'e:łę, 'sü:inolę</i> = sunoli, <i>že'l'v̄e:łę, 'mṛ:łę</i> = umrli, <i>'o:utprłę, t'kuǎ:lę, t'r'p'i:łę, lo'vi:ilę;</i> <i>vě'ha:k</i> = ulnjak (prim. Furlan v Bezljaj 2005: 319) ‘čebel- njak’, <i>t'xi:jnec</i> = tujinec ‘tujec’, Imn <i>mę'xe:j</i> ‘muha’, Imn <i>lēd'ge:j</i> = ljudje, 1ed <i>kē'pü:vlen</i> = kupuvljem ‘kupovati’, <i>teš'to:u, se'no:u, Imn ž ce'pe:ji</i> = cepé ‘cepec’, <i>c'e:di:te,</i> <i>se'dl'e:te, Red d'e:ä:ta, le'po:u;</i>
	< *uKV̄	<i>'so:usęt</i> = sosed, <i>'o:rę</i> = oreh, <i>'o:plen,</i> ³⁶ <i>'vi:dęte;</i> Red <i>rę'pa:</i> ‘rep’;
<i>e</i>	< *eKV̄ ³⁸	<i>me'so:u, pre'di:ivo;</i>
	< *V̄KeK	<i>'po:met;</i>
	< *-e	<i>'t"ä:le, 'de:ite, Imn: 'ži:ę:nske, žli:ce, f'če:ile</i> = bečeles ‘čebela’, Imn: ³⁹ <i>g'ne:izde,</i> ⁴⁰ <i>'o:kne,</i> ⁴¹ Red ž: <i>g'la:ve, 'zi:ime,</i> Red <i>pr'gi:jišče</i> ⁴² ‘dlan’;
	< *eKV̄	<i>e'na:jset</i> ‘11’, <i>p'se'ni:ca, čeme'rūǎ:stę</i> = čemerasti ‘živčen’, <i>de've:it, de'se:it;</i>
	< *V̄KeK	1ed <i>'na:jden</i> = najdem, 2ed <i>'z'i:meš</i> = vzameš, <i>'duǎ:leč;</i> <i>'zǎ:łge</i> = zelje, <i>zna'mę:ńe, Imn se'mę:ńe,</i> 2mn vel <i>ne'se:ite;</i>
	< *-e	Imn ⁴³ <i>ves'ni:ica</i> ⁴⁴ = vesnica ‘vas’;
	< *əKV̄	

³⁵ Vendar Oed z *v'la:son.*³⁶ Ponaglasni vokalizem kaže na **oplęnb.*³⁷ Kot različica k *e*.³⁸ Kot različica k *e*.³⁹ Le v navedenih dveh primerih, drugače je končnica Imn s -a.⁴⁰ Ied *g'ne:izdo.*⁴¹ Tudi Imn *'o:ukńa*, Ied je *'o:kno.*⁴² Ied *pr'gi:jišče* ima pomen ‘dlan’, oblika Ied *pr'gi:jišče* pa pomen ‘prgišče’.⁴³ Za Ied je naveden leksem *'vę:is* Red *'ve:jse.*⁴⁴ Odraz z dolžino v naglašenem zlogu (*i:i*) je posledica analoške podaljšave in izraža skupni pomen. Podane stranskosklonske oblike so še: Rmn *ves'ni:c*, Mmn *ves'ni:caj.*

	< *ə v priponah *-əc, *-ək, *-əń	'na:šec = našec 'nahod', brat'ra:nec, 'la:pec = hlapec, 'ko:nec, 'k'o:sec, /f'i:ičkec = fučkec 'piščal (kost)', š'mr:klec 'šalotka', 'no:užec 'nož', sre'di:inec, 'pr:stanec, 'pe:jsek, 'pe:itek, g'ra:šček 'grah', ža:rek = jarek 'potok', 'r'o:pček 'robec', 'o:gen, g'le:žen, š'kä:gen;	
a	< *aK'V < *'VKaK < *-a < *KeK	la'ke:it 'komolec', ka'za:lec; 'd'e:late; 'ro:uka, k'rø:uta = krota 'krastača', Red/Imn č're:živa, Red d're:živa 'drevo'; v položaju pred n pla'ni:ca = plenica, 'go:ušanca = gosenica;	
o	< *oK'V ⁴⁷ < *-o < *qK'V < *-q < *'K'V < *'V'K'K < *uK'V	v primeru < *-əl/*-al/*-əl/*-il/*-ěl v del -l m ed	'obi:istę = obisti 'ledvice', ob'røá:čatę, mož'ga:nę, ko'l'lę: no; 'čä:lo, 'be:idro, 'čr:talo 'rezilo pri plugu'; Red zo'ba:, Mmn f ko'ta:j 'kot'; Ted: 'k'q:zo, 'li:po; Imn: bo'xe:i 'bolha', sko'zę:i 'solza'; 'žuá:boko; lo'pi:ńa = lupinja 'lupina'; 'n'ä:so = nesel, 'nuá:jšo, 'm'ø:go, prek'li:ńo = preklinjal, p'l'ä:to = pletel, 'd'e:lo, 'løá:go, k'l'ä:po = klepal, k'l'e:čo, 'b'ø:dno = bodnol 'bostí', s'puá:dno = spadnol 'pasti, padem', 'sü:ino = sunil, 'lo:užvo = lovil, p'røá:vo = pravil 'reči', po'ko:uso, 'n'ø:o:so = nosil, m'lata:, 'vi:do, 'ži:ivo = živel, 'tr:po, 'o:utpro = odprl; tudi: po'sü:jišo;
ø	< *oK'V ⁴⁸ < *'V'K'qK	v primeru v primeru v izposojenkah	o'g'røá:ček = ogradček 'vrť', prø'so:u, vø'd'e:r = vodir 'oselnik', sø'k'ę:u = sokelj 'grča', spøved'n'i:ca, kølov'røá:t, bø'r'ø:jca = borovica 'brinje', kø'si:te, zvø'hi:te; 'žuá:löt = želod;
u	< *uK'V	v primeru	druži:na;
	< *oK'V	v primeru	kuš'či:ca = koščica 'peška';
	v izposojenkah		tuberko'l'o:uza 'jetika';
[l]	< *li	po onemitvi ponaglasnega i v položaju *KliK	'ki:słca, g'rę:iblcia = grebljica;
	< *lě	po onemitvi ponaglasnega ě v položaju *KeK	p'ře:klt = predklet 'veža';
	v izposojenkah *-Kl/< nem. -el/-əl		'ma:ndl 'suknja' in 'ma:ndl 'bezgavka', 'la;jb/č 'nedrc', 'xajzl = hajzelj 'stranišče', šk'rø:npʃ = škrampelj 'krem- pelj', štu:bʃ = štubelj 'izba, čumnata', 'na:gʃ = nagelj;

⁴⁵ Kot različica k ø.⁴⁶ Kot različica k o.

[ŋ]	< *ni	po onemitvi ponaglasnega i v položaju KnjK	<i>kŋ'pü:šŋca</i> = krpuščnica ‘malina, robidnica’, <i>'po:u'no:učŋca</i> , Imn <i>mo't'e:uŋce</i> = motilnice ‘pinja’, Imn <i>'sü:kŋce</i> = sutnice ‘ošpice’; vendar: <i>s'v'e:čŋcea</i> ;	
[r]	< *r	< *r	med soglasnikoma po onemitvi v položaju r + a/i/é/uK	Ied <i>pr'gi:šča</i> = prgišča ‘dlan’, <i>sr'ce:i</i> , <i>str'ž'e:n</i> ‘sršen’, <i>mr'tvüå:ške</i> , <i>tr'p'e:te</i> , 3ed <i>gr'mi:j</i> , <i>'e:ä:trytek</i> , <i>'na:jprlej</i> ‘naj-prej’, <i>'za:jtjek</i> ; <i>by'di:ne</i> = bradinje ‘mah’, <i>by'düå:jca</i> = bradavica; <i>by'süå:-ča</i> , <i>pok'y:va:tnę</i> , <i>tr'ge:i</i> = trije; <i>po:uvyslo</i> = povreslo, <i>'züå:dryga</i> = zadružna ‘podružnica’.

3.3.1.3 Dolgi nenaglašeni samoglasniki⁴⁷

issln.	Gradivo
<i>e:i</i> < *ē	<i>š'ti:rdesę:it</i> , <i>'p'e:desę:it</i> , <i>'še:izdesę:it</i> , <i>'s:e:ä:den</i> <i>desę:it</i> , <i>'o:sendesę:it</i> , <i>de'v'i:e:desę:it</i> ;
<i>u:å:</i> < *ā	<i>'ä:den</i> <i>dvüå:jste</i> , <i>'po:ubruå:t</i> ;
<i>o:u:</i> < *ō	<i>de've:jcto:u</i> .

3.3.2 Konzonantizem

Soglasniki so nastali iz enakih izhodiščnih splošnoslovenskih soglasnikov, poleg tega pa še:

Izvor	Gradivo
<i>n</i> < *-m	<i>'ža:ren</i> = jarem, <i>'rɔ:n</i> = hram ‘podstrešje’, <i>'vü:zen</i> = vuzem ‘velika noč’, <i>'s:e:ä:den</i> , Oed: <i>s'p:e:ä:ron</i> ‘pero’, <i>z'd:ä:žon</i> , <i>s'ko:non</i> , <i>s'st:ri:icon</i> , <i>s'p'o:jb:on</i> = pob ‘fant’, Dmn <i>d'v:ä:ran</i> , <i>no'ča:n</i> ‘noč’, 1ed: <i>p'raven</i> = pravim ‘reči’, <i>'g'e:n</i> = jem, <i>'na:jen</i> , <i>'pu:nen</i> = polnem, <i>do'b'i:e:n</i> = dolbem, <i>mer'g'e:n</i> = umrjem ‘umreti’;
< *-ń	<i>'o:gen</i> , <i>š'k:e:ä:gen</i> , <i>'p'e:n</i> = panj ‘tnalo’; vendar: <i>'kɔ:ní</i> ;
< l	v skupini <i>mn</i>
< kot vrin-jeni n	včasih pred č <i>'gu:banč</i> = gubač ‘šiška’, <i>'žüå:lenc</i> ⁴⁸ = jelič ‘smreka’;
<i>ń</i> < *ń	<i>'ní:va</i> , Oed ž <i>'hi:n</i> , <i>č'r'e:šňa</i> , <i>og'ni:šče</i> , <i>'lü:žkňa</i> , <i>'pu:rňek</i> = purnjak ‘kurnica’, <i>'ši:nék</i> = šijnjak ‘vrat, tilnik’, <i>č'r'e:pňá</i> = črepinja ‘črepinja’, prid ž <i>c'po:ugňa</i> ; <i>s'vi:ňa</i> , <i>lo'pi:ňa</i> = lu- pinja ‘lupina’, <i>šk'ri:ňa</i> = skrinja ‘krsta’, <i>lo'ba:ňa</i> , <i>kɔ'po:ňa</i> = kopanja ‘korito za prašiče’, Red <i>'kɔ:ňa</i> , <i>ma'ho:uſt</i> = man- jost ‘lenoba’, <i>'vɔ:ňatę</i> = vonjati ‘smrdeti’, 1ed <i>prek'l'i:ňan</i> ;

⁴⁷ Nenaglašene dolžine poznajo nekdanje dvonaglasnice.

⁴⁸ Gl. op. 26.

	< *ń < *-nbj-/*-nþj-	<i>z'da:vańe</i> = zdavanje ‘poroka’, <i>prečęś'ča:vańe</i> = pre-češčavanje ‘obhajilo’, <i>zna'mę:ńe, kos'mi:ńe</i> = kosminje ‘dlaka’, Imn <i>se'mę:ńe, br'di:ńe</i> = bradinje ‘mah’, <i>ka'mę:ńe, ro:ymańe;</i>
<i>l</i>	< *l	<i>k'lü:ka, k'lü:jč, p'lü:jča, z'ę:mla</i> , Imn <i>ć're:jvlę</i> ‘visoki čevljii’; <i>'vºo:la, 'o:le, p"o:stela, m"ä:la</i> = melja ‘moka’, <i>ne:d'e:la</i> ;
	< */V < primarna skupina *dl/*tl	del -l ž ed: <i>p'ę:ä:la</i> = prela, <i>'ge:ila</i> = jela, <i>c'v"ä:la</i> = cvela;
	< r po prekozložni disimilaciji r-r ≥ r-l	<i>p'ri:iloč</i> = priroč ‘držalo pri plugu’;
	kot <i>l + g</i> < *l + jV ^E < *-ł- < *-lbj-/*-łbj-	<i>'vo:ugelge</i> = ogelje ‘oglje’, <i>'z"ä:lg</i> e = zelje;
<i>v</i>	< kot proteza pred *u-	<i>'vü:izda, 'vü:jec, 'vü:jna, 'vü:jš</i> = uš, <i>'vü:ja</i> ‘aho’, <i>vę:hä:k</i> = ulnjak ‘čebelnjak’;
	< kot prote- v primerih za pred *o-	<i>'vo:ugelge</i> = ogelje ‘oglje’, <i>vos'ke:jsę</i> ‘ožji’;
<i>j</i>	< kot zapolnitev zeva po one-mitvi *x v položajih *VxV/*-Vx	<i>'múa:čęja</i> = mačeha, <i>'mü:ja, st'rę:ja</i> = streha, <i>'sü:ję</i> = suhi, <i>'bü:ja</i> = bolha, Red: <i>k'rü:ja, g'ruå:ja</i> = graha ‘fižol’, Imn <i>'ruå:sej</i> e ‘vile’, Red <i>sü:joga</i> ‘suh’; v končnicah: Rmn <i>'bü:j</i> ‘bolha’, Mmn: <i>b'rüå:taj, v'ne:jzdaj, v'le:itaj, p'lü:jčaj, l'q'ompaj</i> = lampah ‘usta’; toda z onemitvijo v izglasju: <i>p'l"o:</i> = ploh ‘hlod’, <i>k'rü: = kruh</i> ;
	< *-vi-	<i>bj'duå:jca</i> = bradavica, <i>bɔ'r"o:jca</i> = borovica ‘brinje’, <i>gla'z"o:jna</i> = glažovina ‘šipa’;
	< kot pre-hodni <i>j</i>	včasih pred <i>d, č, š, ž, s</i> <i>'cü:jden</i> , Imn <i>'mu:jčęca</i> = mučica ‘mačica’, <i>k'mi:jčasten</i> = tmičasten ‘temačen’, <i>plas'ti:jč</i> ‘kopica sena za čez noč’, del -l ž ed <i>'nyå:jšla</i> = našla, <i>'gü:jžena</i> = južina ‘malica’, <i>'pyå:jžłt</i> ‘parkelj’, <i>pę:jsek, pę:jsto, g'rijstę, 'su:jster</i> ‘čevljar’;
<i>u</i>	< *-l	Rmn <i>f'čę:u</i> = bečel ‘čebela’, <i>'na:geu</i> = nagel ‘živčen’, <i>'p"ä:keu, 'k'o:teu, pr:peu</i> = prpel ‘poper’, Rmn <i>'me:ikeu</i> ⁵¹ ‘metla’;
	v del -l m ed, ko je naglašen zad-nji/edini zlog	<i>'šo:u, 'z'ię:u</i> = vzzel, <i>'da:u, z'na:u, t'ka:u, š'z'ię:u</i> = hotel, <i>m'ro:u</i> = umrl, <i>m'lę:u, si'si:u</i> = sušil, <i>kø'si:u, 'bi:u, p'r"ä:u</i> = prel ‘presti’, <i>c'v"ä:u</i> = cvel ‘cesti’; <i>k'ra:u</i> = kralj, <i>'kuå:še:u, ro'g'ię:u</i> = rogelj ‘rog’, <i>'m"o:zeu</i> = mozelj ‘mozolj’, <i>ć're:iveu</i> = črevlj;
<i>t</i>	v skupini <i>sr</i>	<i>st'r'z'ię:n</i> ‘sršen’;

49 Tudi Rmn *me'k'ę:u*.

50 Prehod $j > k$ je rezultat prehoda $j > g$ pred prednjimi samoglasniki in prilikovanja po zvenečnosti $g > k$ v položaju ob nezvenečem nezvočniku.

51 Gl. op. 11.

52 Narečna oblika leksema *jastreb* je nastala po metatezi (*str-b > str-p > spr-t*), sledila je asimilacija končnega *-t > -k*. Za ta tip asimilacije primerjaj tudi narečne oblike za leksema *spet* in *protiletje* ‘pomlad’ v čebranskem in kostelskem narečju dolenjske narečne skupine v Gostenčnik 2018: 150, za leksem *proti* tudi v Ramovš 1924: 227.

⁵³ Prehodni *j* pred *g* ni izpričan, tako je do pojava prehodnega *j* najverjetneje prišlo pred asimilacijo *dn* → *gn*.

54 Gl. op. 24.

55 Morda kot posledica vzpostavitev množinske končnice za srednji spol (-a), nato pa nastanek nove edminske oblike na -e po analogiji. Tako bi se lahko razložilo nastanek $\check{z} < j$, ki bi ga drugače pričakovali samo pred zadnjimi samoglasniki. Prim. tudi Ied *pr'gi'išče*: Ied

<i>f</i>	< * <i>v</i>	pred nezvenečimi izglasju	<i>f'te:ignetē se</i> = vtegniti se ‘stegniti se’, <i>'go:užefka</i> = go-ževka ‘gožva’, <i>'bi:lafka</i> = bilavka ‘bilka’, <i>d'r'e:fge</i> ⁵⁶ = drevje, <i>'o:fca</i> = ovska ‘osa’ (Furlan 2017), ⁵⁷ 2mn vel <i>'ži:jfte!</i> ; <i>'šä:tkef, mla'ti:idef</i> = mlatidev ‘mlačev’, <i>že'ni:idef</i> ⁵⁸ = ženidev ‘poroka’, <i>o'bü:tef</i> ‘čevlji’, <i>zd'rú:if</i> , <i>p"o:ikef</i> = <i>pôdkev, lú:gef</i> = lagev ‘sod’, <i>'c'erkef</i> , Rmn <i>sé'no:uf</i> ;
	< * <i>p</i> (< * <i>p</i> in * <i>b</i>)	pred <i>č, t</i>	<i>f'ti:č</i> = ptič, <i>f'če:ila</i> = bečela ‘čebela’;
	< * <i>x</i>	pred <i>k</i>	<i>'lää:fkę</i> = lahki;
<i>š</i>	< * <i>x</i>	pred <i>č</i>	1ed <i>š'či:q:n</i> ‘hoteti’, <i>'ni:ščę:</i> ⁵⁹
	(< * <i>k</i>) pred <i>t</i>		<i>š'te:ā:rę</i> = kateri, <i>š'tu:q:</i> = kdo; ⁶⁰
	< * <i>s</i>	pred zlogom s š v	<i>'ryá:šoške</i> = razsoške ‘vilice’; primeru
<i>x</i>	kot zapolni-tev zeva po izpadu <i>j</i>	v primeru	<i>te'xi:inec</i> ⁶¹ = tujinec ‘tujec’;
<i>ž</i>	< * <i>z</i>	v položaju pred <i>ń</i>	prid m <i>z'my:žňenę</i> , Oed: <i>ž'ni:n</i> , <i>ž'ho:uf</i> , <i>ž'ni:mę</i> .

3.3.3 Prozodija

Fonetično dolgi naglašeni zložniki so odrazi naglašenih issln. * \bar{V} , sekundarno tudi naglašenih issln. * \bar{V} - in issln. *- \bar{V} . Govor pozna vse splošnoslovenske naglasne spremembe (pomik cirkumfleksa na naslednji zlog, umik na prednaglasno dolžino, nastanek novega cirkumfleksa), od nesplošnoslovenskih pa naslednje: umik na prednaglasno kračino (*kuo:za*, *s^eä:stra*) in nadkračino (*m^eä:gla*), kjer so vsi novonaglašeni samoglasniki dolgi.

V sklanjatvenih in spregatvenih vzorcih so pogoste analoške izravnave.

⁵⁶ *py'gi:šča* ‘dlan’, ki kaže na pomenskorazlikovalno funkcijo. Morda pa gre samo za jezikovno nedoslednost, saj Greenberg (1993: 485) na osnovi lastnega gradiva iz Cankove in s primerjavo Pavlovega zapisa cankovskega govora predvideva, da je do podvojitve alofonov *gV^E/žV^O < d'* prišlo še le v 20. stoletju.

⁵⁷ *d'r'e:fge* ≤? **d'r'e:fke* < **d'r'e:yke* < **d'r'e:yje*.

⁵⁸ Prim. tudi: **osa* — (po analogiji) **os-va* ≥ (po metatezzi) **ovsa* > *'o:fca* (Ramovš 1924: 158).

⁵⁹ Ramovš (1924: 224) ne interpretira *d-ja* v leksemih, kot so *mla'ti:idef* = mlatidev ‘mlačev’, *že'ni:idef* = ženidev ‘poroka’, kot sekundarno ozvenečenje, saj zato ni izpolnjenih pogojev, temveč tako (na primeru leksema *molitev*): *molit-va* → *molit-ba* > *molid-ba* → *molid-va* → *molid-ev*.

⁶⁰ Kar kaže na to, da je prehod *xt/xč* > *št/šč* starejši od onemitve *x-ja* pred soglasnikom.

⁶¹ Gl. op. 59.

⁶² Z analognim *x* po oblikah, kjer *x* zapolnjuje zev po izpadu *j* (Furlan v Bezljaj 2005: 245 po Ramovš 1924: 164).

3.3.4 Izguba glasov

θ	$< *i$	v priponi <i>-ica</i> v <i>*K-ica</i>	<i>'dä:telca</i> = deteljica ‘detelja’, <i>br'duå:jca</i> = bradavica, <i>'puå:lca</i> , <i>'ki:słca</i> , <i>Tmn g'rę:zbłca</i> = grebljica, <i>'vää:verca</i> , <i>p'ł'edganca</i> = pridiganica ‘prižnica’, <i>'go:łusanca</i> = gosenica, <i>'po:ł'ho:łučnca</i> , <i>k'rpu:łnca</i> = kruščnica ‘malina, robidnica’, Imn <i>moł'e:łyjce</i> = motilnice ‘pinja’, Imn <i>'sü:kyjce</i> = sutnice ‘ospice’, <i>bɔ'r'ą:ɔ:jca</i> = borovica ‘brinje’, <i>s'rą:ł:kca</i> = srakica ‘srajca’; vendar: <i>'su:nćevnica</i> = solnčevnica ‘sončnica’, <i>'va:jnkešnica</i> ‘prevleka na polštru’, <i>s'vę:ćnęca</i> ;
$< *a/*i/*ě/*u$	v položaju <i>r + a/i/ě/u</i> K		<i>bł'di:ńe</i> = bradinje ‘mah’, <i>br'duå:jca</i> = bradavica; <i>br'suå:ča</i> , <i>pok'r'va:tnę</i> , <i>tj'ge:i</i> = trije; <i>'po:łvyslo</i> = povreslo, <i>'zuå:drga</i> = zadruga ‘podružnica’; <i>pre'ko:u</i> = prekol ‘poleno’, Red <i>'ko:u</i> = kol ‘voz’, <i>'po:łbruå:t</i> , Mmn <i>na s'to:łcaj</i> = na stolcah ‘stol’; <i>'la:pec</i> = hlapac, <i>'ruå:st</i> = hrast, <i>'r'ę:n</i> ; <i>p'ł'ą:q:</i> = ploh ‘hlod’, <i>'q:rę</i> = oreh, <i>k'rü:</i> = kruh; <i>dę:vi:ca</i> = vdovica ‘vdova’; <i>'suå:kę</i> , <i>si</i> = vsi; <i>z'di:gnotę</i> = vzdignoti, <i>'ze:łtę</i> = vzeti; <i>pes'ni:ca</i> = pestnica ‘pest’, <i>'kż:snę</i> ; <i>'puå:zge</i> = pazdje ‘pazduha’; <i>m're:łtę</i> = umreti.
$< *l$	$< *-ol^62$		
$< xK-/-x$			
<i>d-</i>	<i>< vd-</i>		
<i>s-</i>	<i>< vs-</i>		
<i>z-</i>	<i>< vz-</i>		
<i>sn</i>	<i>< stn</i>		
<i>zg</i>	<i>< zdj</i>		
<i>m-</i>	<i>< *xm-</i>		
	<i>*um-</i>		

3.3.5 Metateza

<i>*ub-</i>	$> *_{\underline{u}}b-$	$\rightarrow *bu-$	<i>'bu:łtę</i> = ubiti;
<i>*um-</i>	$> *_{\underline{u}}m-$	$\rightarrow *mu-$	<i>'mu:łtę</i> = umiti.

4 PROBLEMATIKA

4.1 Odraza za issln. **ō-* in **ě-*

Odrazi za novoakutirani *o* v nezadnjem besednjem zlogu so včasih presenetljivi (odražajo se kot odrazi za **ō*), in sicer v naslednjih primerih: Več. *'ko:uža* in *'o:u-der*. Pričakovani odraz bi bil *"o:"*; v navedenih primerih pa se **ō-* odraža kot **ō*. Enako tudi v govoru kraja Križevci (SLA T400): *'kouža* (prim. *kɔ'kouš*, *sa'nou*), vendar *'dqbär*, 1ed *'moren*, 2ed *'nosiš*.

4.1.1 Leksema *koža* in *gleženj*

Pri primeru *'ko:uža* (proti podaljšavi kajkavskega tipa govorijo primeri, kot je npr. *'v'ɔ:la*) gre morda za položajno podaljšavo ob ž. Greenberg (1993: 476) za prekmurski govor kraja Martinje navaja *'kaoža* in dolžino v naglašenem zlogu interperira kot odraz **ō-* s podaljšavo po analogiji, sicer brez dodatne razlage.

Kratki zložnik se je ponekod v narečni slovenščini sporadično položajno podaljšal, in sicer: nadiško (Jevšček) *núoš, jieš* (Matej Šekli, ustno), tersko (Prosnid) *nu:óš*, (Tipana) *nuóš* (Ježovnik 2022: 290). Ježovnik (2022: 291) nadiške primere

podaljšave (do njih pride le pri leksemu *nož*) z zadržkom razлага kot položajno podaljšavo med zvočnikom in priornikom.

Temu morda pritrjujeta tudi primera Več. '*no:užec* ‘nož’, kjer bi prav tako pričakovali odraz za *ò-, in nepričakovani odraz za issln. *è- v Več. *g'le:ižen* (< psl. **glèzńū*), kjer gre sicer lahko za položajni razvoj ob ž ali pa za položajni razvoj ob prehodnem j pred ž.

S tem primerjaj tudi leksem *veža*, za katerega Snoj (v Bezljaj 2005: 309) dopušča interpretacijo izvornega psl. *vèža s posebnim razvojem pred ž.

4.1.2 Leksem *oder*

Leksem '*o:uder* razlagamo kot nastanek analoškega cirkumfleksa po tipu *veter* v položaju pred popraslovanskim izglasnim soglasniškim sklopom (ne)zvočnik in zvočnik (Matej Šekli, ustno).

4.2 Odsotnost odraza novega cirkumfleksa?

Odsotnost odraza novega cirkumfleksa najdemo v naslednjih primerih: '*d'e:dek*, *pre'si:ka*, morda tudi v *č'r'i:šna* in *b'r'i:skef*. Primer *lo'pi:ňa* = lupinja ‘lupina’ se razлага kot položajni razvoj, in sicer asimilacija *i:j* na sledeči n (tako tudi *s'vi:ňa*).

Odraz *'e:* pri leksemu *črešnja*⁶³ in *breskev* se lahko razloži na več načinov.

- Gre za sekundarno krajšanje (torej ne za odsotnost nastanka novega cirkumfleksa) dolgega naglašenega zloga zaradi soglasniškega sklopa, ki sledi. Za to trditev primerjaj narečno gradivo za leksema *britva* in *lešnik* iz primorskega govora Brd, ki ga navaja Greenberg (2002: 119, op. 21). Temu sicer oporeka Več. *b'r:i:tfā*, kjer najdemo pričakovani dolgi odraz kljub sledečemu soglasniškemu sklopu. Položajni razvoj ob *r* tu ni verjeten, saj ta položaj v drugih primerih naglašeni zlog skrajša in ne podaljša. Razlago pa potrjuje Več. *'t:e:šnēk*, kjer prav tako najdemo kratki odraz pred soglasniškim sklopom namesto pričakovanega dolgega.
- Regularni odraz za novi dolgi cirkumflektirani jat se odraža drugače zaradi položaja ob *r*. To potrjujejo primeri, kot so *s'r'i:ə:n* ‘ivje, srež’, *ž'r'i:ə:bec*, *d'r'i:ə:fge* = drevje ‘drevo’, *p'r'i:ə:k* ‘čez’, *p'r'i:ə:klt* = predklet ‘veža’, vendar ta položajni razvoj nikakor ni dosleden (saj: *'re:jč* ‘beseda’, *b're:ik* ‘hrib, breg’, *v're:imén*, *s're:ida*, *p're:igen* ‘prednji’, *'re:isan*, prid ž *'re:itka*, *otp're:ite*, *m're:itę* = umreti, *d're:itę se*), tako ni mogoče podati nedvoumnega zaključka.
- Do nastanka novega cirkumfleksa v navedenih dveh leksemih nikoli ni prišlo (znano iz nekaterih drugih slovenskih govorov) in tako odraz predstavlja regularni odraz za staroakutirani jat.

Za leksema *dedek* in *preseka* nimam razlage.

⁶³ Tudi govor Križevcev v primeru črešnja kaže na odstopanja, in sicer: *č're:šnā* namesto pričakovanega *e:j*, saj: *m're:itę*, *'me:säc*, *pon'deiläk*, Imn. *'lejta*.

4.3 Leksem *studenec*

V leksemu knj. sln. *studéneč* (< **studēnycь*) najdemo nepričakovani odraz, in sicer *s'tü:denec*, kjer se naglašeni *u* odraža kot **ù-*, obnaša se torej kot tip **kūpъ*, **kúpa* (tj. **stúdenycь*, Marko Snoj, ustno). Tako ga interpretira tudi Greenberg (1993: 473), ko ga pri izvoru izpeljuje iz psl. **ú* (issln. **ù-*), kar utemeljuje s prehodom v drugo paradigmę, tj. a. p. A (Greenberg, ustno).

To potrjujejo tudi drugi prekmurski govorji, na primer: Gomilica SLA T392 *s'tüdenec*, Nedelica T393 *s'tüdänäc*, Velika Polana T394 *s'tüdenec*, Gornja Bistrica T395 *s'tüdenec*, Grad T398 *s'tüdänäc*, Gornji Petrovci T399 *s'tüdenec*, Križevci T400 *s'tüdänäc*, Kančevci T401 *s'tüdänäc*, Šalovci T402 *s'tü:denec*, Markovci T403 *s'tü:dänac*, Gornji Senik T404 *s'tüdenec*, *s'tü:denec*, Slovenska vas – Rábatótfalu T405 *s'tüdenec*, Žetinci – Sicheldorf T414 *s'tüdenec*. V prekmurškem narečju se torej v navedenih primerih naglašeni *u* odraža kot **ù-* (podaljšave v nekaterih govorih so rezultat kasnejšega internega razvoja).

Gradivo iz kostelskega narečja izkazuje na tem mestu odraze za *u*, naglašen po mlajših nesplošnoslovenskih naglasnih umikih, in sicer: Vas SLA T414 *s'tëdenc* (kot *k'rëx* in *žëpan* – v nasprotju z na primer *k'lü:ka*, *'mü:xa* in tudi *k'lü:č*), Delač SLA T282 *s'tëde:nc*, Banja Loka, Brod Moravice *s'tëdënc*, Doluš *s'tëdenc*, Grivac *s'tedenc*, Guče Selo *s'tedenc*, Kuželj *s'tëdenc*, Lokvica *s'tëdenc*, Planina *s'tudenc*, Ševalj *s'tëdenc*, ne pa tudi Mavrc pod Kostelom *stul'denc* (Gostenčnik 2020: 366, 368).

Druga, manj verjetna možnost je nastanek (analoškega)⁶⁴ novega cirkumfleksa na mestu nekdanjega novega akuta in umik tega cirkumfleksa v večzložnicah, vendar bi to težko predpostavljal, saj nimamo primerjalnega gradiva, da bi do takšnega umika v tem govoru prišlo.

Zaenkrat lahko, predvsem na osnovi kostelskega gradiva, predvidevam, da pri *studenec* ne gre za arhaizem, temveč za mlajši naglasni umik s sredinskega zloga v večzložnici. Pri prekmurskem gradivu bi lahko predvidevali tudi, da gre za umik s kratkega notranjega zloga na prednaglasno dolžino (kot pri leksemih *rdečica*, *betežen*, *četrtek*).

Kako se odraža novonaglašeni *u* v ostalih slovenskih govorih, kjer je prav tako prišlo do tega umika, pa je treba še preveriti.

5 SKLEP

Govor kraja Večeslavci (SLA T397) izkazuje definicijske lastnosti panonske narečne ploskve vzhodne slovenščine. Poleg tega je zanj značilna sekundarna podaljšava vseh issln. kratkih naglašenih zložnikov tako v nezadnjem kot v zadnjem besednem zlogu. Govor ne pozna ne kolikostnih ne kakovostnih nasprotij v naglašenih zlogih. Poleg sovpadov v razvoju dolgega in kratkega vokalizma, navedenih med definicijskimi lastnostmi, umično naglašena *e* in *ə* sovpadeta z refleksom za podaljšana **è/*é* > Več. *ëä:*; umično naglašeni *o* pa s podaljšanima **ò/*ô* > Več. *“o:”*.

⁶⁴ Te analoške izravnave znotraj besedne družine ne moremo potrditi zaradi pomanjkanja gradiva.

Dolgi naglašeni vokali so ob zvočnikih *m*, *n*, *ń*, *r*, *v*, *j* in *ȳ* močno podvrženi položajnim razvojem, ki pa niso absolutni, saj pogosto v istih okoljih do posebnega položajnega razvoja ne prihaja.

Nekdanje dvonaglasnice (sestavljeni števniki, leksem *polbrat*) poznajo nena-glašene dolžine.

V leksemu *koža* se naglašeni *o* odraža kot padajoči *o*, kar razlagam s položajnim razvojem ob *ž* (verjetno tako tudi pri *gleženj*, ki kaže na položajni razvoj novoakutiranega *e*).

Leksema *dedek* in *preseka* (morda tudi *češnja* in *breskev*) ne izkazujeta odraža novega cirkumfleksa, ki je drugače v tem govoru regularen.

Leksem *studenc* izpričuje naglasni umik na prednaglasni *u*, ki ga zaradi primerjave s kostelskim narečnim gradivom razlagam kot mlajši naglasni umik. Pri prekmurskem gradivu predvidevam, da gre za umik s kratkega notranjega zloga na prednaglasno dolžino (kot pri leksemih *rdečica*, *betežen*, *četrtek*).

Leksema *gosenica* (Več. '*go:usanca* < **gosénica*) in *otava* izkazujeta Ivšičevo retrakcijo. Pri leksemih *peta* in *greda* je odraz za stalno dolgi **e* regularen. Odraz pri leksemu *nebesa* izkazuje zgodnjo podaljšavo novoakutiranega *e* v nezadnjem besednem zlogu.

KRAJŠAVE IN KRATICE

D = dajalnik; **del** = deležnik; **ed** = ednina; **I** = imenovalnik; **issln.** = izhodiščni splošnoslovenski; **JV** = jugovzhodni; **knj.** = knjižno; **M** = mestnik; **m** = moški; **madž.** = madžarsko; **mn** = množina; **nem.** = nemško; **O** = orodnik; **pan.** = panonski; **prekm.** = prekmurski; **prid** = pridevnik; **prim** = primernik; **psl.** = praslovansko; **R** = rodilnik; **s** = srednji; **SLA** = Slovenski lingvistični atlas; **sln.** = slovensko; **T** = tožilnik; **Več.** = Večeslavci; **vel** = velelnik; **ž** = ženski

LITERATURA IN VIRI

Bezlaj 1977 = France Bezlaj, *Etimološki slovar slovenskega jezika 1: A–J*, Ljubljana: SAZU, 1977.

Bezlaj 2005 = France Bezlaj, *Etimološki slovar slovenskega jezika 4: Š–Ž*, dopolnila in uredila Marko Snoj – Metka Furlan, Ljubljana: SAZU – Založba ZRC, 2005.

Furlan 2011 = Metka Furlan, O nastanku slovenskih parov tipa *žrd : žrk*, v: *Globinska moč besede: red. prof. dr. Martini Orožen ob 80-letnici*, ur. Marko Jesenšek, Maribor: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta, 2011 (Zora 80), 46–56.

Furlan 2013 = Metka Furlan, *NESSJ: Novi etimološki slovar slovenskega jezika*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2013.

Furlan 2017 = Metka Furlan, *NESSJ: Novi etimološki slovar slovenskega jezika*, 2017–, www.fran.si.

Gostenčnik 2018 = Januška Gostenčnik, *Krajevni govori ob Čabranki in zgornji Kolpi*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2018.

Gostenčnik 2020 = Januška Gostenčnik, Kostelsko narečje, *Slavistična revija* 68.3 (2020), 353–372.

Gostenčnik 2022 = Januška Gostenčnik, Fonološki opis govora kraja Bistrica ob Sotli (SLA T345), *Jezikoslovni zapiski* 28.2 (2022), 107–123.

Gostenčnik – Kenda-Jež – Kumin Horvat 2022 = Januška Gostenčnik – Karmen Kenda-Jež – Mojca Kumin Horvat, Ogrožena narečja v slovenskem jezikovnem prostoru, *Jezikoslovni zapiski* 28.2 (2022), 75–87.

Greenberg 1993 = Marc L. Greenberg, Glasoslovni opis treh prekmurskih govorov in komentar

k zgodovinskemu glasoslovju in oblikoglasju prekmurskega narečja, *Slavistična revija* 41.4 (1993), 465–487.

Greenberg 2002 = Marc L. Greenberg, *Zgodovinsko glasoslovje slovenskega jezika*, Maribor: Aristej, 2002.

Jakop 2022 = Tjaša Jakop, Fonološki opis govora Slivnice pri Celju (SLA T331), *Jezikoslovni zapiski* 28.2 (2022), 89–106.

Ježovnik 2022 = Janoš Ježovnik, *Glasovne in naglasne značilnosti terskega narečja*, Ljubljana: Založba ZRC, 2022.

Kumin Horvat 2022 = Mojca Kumin Horvat, Fonološki opis govora kraja Žetinci – Sicheldorf (SLA T414), *Jezikoslovni zapiski* 28.2 (2022), 151–168.

Logar 1996 = Tine Logar, *Dialektološke in jezikovnozgodovinske razprave*, ur. Karmen Kenda-Jež, Ljubljana: ZRC SAZU, 1996.

Pronk 2007 = Tijmen Pronk, The retraction of the neocircumflex in the Carinthian dialects of Slovene (on Ivšič's retraction), v: *Tones and Theories: Proceedings of the International Workshop on Balto-Slavic Accentology*, ur. Mate Kapović – Ranko Matasović, Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, 2007, 171–183.

Ramovš 1924 = Fran Ramovš, *Historična gramatika slovenskega jezika II: konzonantizem*, Ljubljana: Učiteljska tiskarna, 1924.

Rigler 1963 = Jakob Rigler, Pregled osnovnih razvojnih etap v slovenskem vokalizmu, *Slavistična revija* 14.1–4 (1963), 25–78.

Rigler 2001 = Jakob Rigler, *Zbrani spisi*, ur. Vera Smole, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2001.

SLA 2 = Jožica Škofic idr., *Slovenski lingvistični atlas 2: kmetija*: 1: *atlas*, ur. Jožica Škofic – Mojca Horvat – Karmen Kenda-Jež, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2: *komentarji*, ur. Jožica Škofic – Matej Šekli, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2016 (Jezikovni atlasi).

Smole 2002 = Vera Smole, Kolikostna nasprotva v slovenskih narečijih, v: 3. mednarodni dialektološki simpozij, *Pedagoška fakulteta Maribor*, 5. in 6. februar 2002: [70 let Martine Orožen], ur. Drago Unuk, Maribor: Slavistično društvo, 2002, 52–61.

Šekli 2018 = Matej Šekli, *Tipologija lingvogenet slovanskih jezikov*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2018.

SUMMARY

A Phonological Description of the Local Dialect of Večeslavci (SLA Data Point T397)

This article presents the basic phonetic and accentual characteristics of the local dialect of Večeslavci (SLA data point T397). The phonological description of this local dialect is based on dialect material collected by Majda Domijan for *Slovenian Linguistic Atlas* (SLA) in 1983. The local dialect shows the defining characteristics of the Pannonian dialect base of eastern Slovenian. Synchronously, it is defined as a Goričko local dialect of the Prekmurje dialect in the Pannonian dialect group. This local dialect is characterized by secondary lengthening of all stressed syllabic nuclei that were originally short in the vowel system, which demonstrates a high level of innovation. The local dialect does not exhibit quantitative or qualitative oppositions in stressed syllables. Long stressed vowels adjacent to the sonorants *m*, *n*, *ń*, *r*, *v*, *j*, and *u* are heavily affected by positional developments, which are, however, not absolute because there is often no special positional development present in the same environments. Words that formerly had two stresses (e.g., compound numerals or the lexeme *polbrat* ‘half-brother’) now contain unstressed long syllables. In the lexeme *koža* ‘skin’, the stressed *o* is reflected as a falling *o*, which can be explained by its positional development next to *ž* (this very likely also occurred with *gleženj* ‘ankle’, which indicates positional development of neoacute *e*). The lexemes *dedek* ‘grandfather’ and *preseka* ‘forest clearing’ (perhaps also *češnja* ‘cherry’ and *breskev*

‘peach’) do not exhibit the reflex of a new circumflex, which is otherwise common in this local dialect. The lexeme *studenec* ‘spring’ shows stress retraction to pretonic *u*, which, based on a comparison to Kostel dialect material, can be interpreted as a more recent stress retraction. In the case of the Prekmurje material, this presumably involves retraction from a short medial syllable to the pretonic long/short syllable (as in the lexemes *rdečica* ‘redness’, *betežen* ‘feeble’, and *četrtek* ‘Thursday’). The lexemes *gosenica* ‘caterpillar’ and *otava* ‘second crop hay’ show Ivšić’s retraction. In the lexemes *peta* ‘heel’ and *greda* ‘flowerbed’, the reflex for continually long **ɛ* is regular. The reflex in the lexeme *nebesa* ‘heaven’ shows early lengthening of neoacute *e* in a non-final syllable.